

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

GLOBALNI NADZOR NAD KRIMINALOM: UNTOC & UNCAC

Ambasador Dr Uglješa Ugi Zvekić

USAID-ov Projekat za odgovornu vlast
Mart 2020. godine

PROMENE U PARADIGMAMA ORGANIZOVANOG KRIMINALA I KORUPCIJE

- *Paradigma organizovanog kriminala*: od nasilja ka korupciji
- *Paradigma korupcije*: od individualne koruptivne transakcije ka organizovanoj korupciji

KORUPCIJA I ORGANIZOVANI KRIMINAL

- Korupcija je instrument koji omogućava ilegalnim tržištima da lakše funkcionišu - kroz zaštitu kriminanalaca od krivičnog gonjenja ili kroz ublažavanje kazni; omogućava ubacivanje ilegalne dobiti u tokove formalne ekonomije; omogućava nelegalne finansijske tokove i promet robe unutar i preko granica
- Moć, uticaj i bogatstvo koje je stečeno od strane organizovanog kriminala omogućava kriminalcima da vrše uticaj na politiku, ekonomiju i pravosuđe i tako i na političku i ekonomsku agendu zemlje

TRANSNACIONALNA ORGANIZOVANA KORUPCIJA

- Transnacionalna organizovana korupcija nije samo igra reči (koncept i pojam koji objedinjuje fundamentalne koncepte i jezičke izraze UNTOCa i UNCACa) već je glavna paradigma veze izmedju organizovanog kriminala i korupcije u savremenim međunarodnim kriminalnim tokovima i scenariju
- To je najveća pretnja ispunjenju nekih od ciljeva iz agende Održivog Razvoja (SDGs 2030)

MEDJUNARODNA NORMATIVA I POLITIKA: UNTOC/UNCAC i SDG 2030

- UNTOC I UNCAC predstavljaju najznačajnije normative krivično-pravne platforme i instrumente u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije
- Razvojnu platformu čine Ciljevi Održivog Razvoja (SDG) 2030 a posebno Cilj 16 i pod-ciljevi 16.4, 16.5 and 16.6 usmereni ka „značajnom smanjenju svih oblika organizovanog kriminala”, “značajnom smanjenju korupcije i mita u svim njihovim pojavnim oblicima” i “jačanju institucija”

INTEGRISANI NADZOR I KONTROLA NAD KRIMINALOM

Izazovi povezanosti organizovanog kriminala i korupcije traže integrisane odgovore na svim nivoima prevencije i borbe: lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom.

Širi obim povezanosti i jača integracija uz uzajamno prožimanje najznačajnijih međunarodnih instrumenata protiv globalnog kriminala UNTOC, UNCAC, Konvencije protiv droga, konvencije za kontrolu naoružanja i trgovine oružjem i konvencije protiv terorizma mora da budu daleko više i jače povezane u svim aspektima.

Korpus ljudskih prava je paradigmatički okvir i test za poštovanje vladavine prava u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala.

ZAJEDNIČKE ODLIKE UNTOCa I UNCACa

- Skoro univerzalna ratifikacija
- Kriminalizacija
- Prevencija
- Međunarodna saradnja
- Konferencije država-članica
- Mehanizam praćenja primene

UNTOC: PALERMO KONVENCIJA

- Na snazi od 2003
- Skoro univerzalna ratifikacija: 190 država-članica
- 3 Protokola
 - Trgovina ljudima (175)
 - Krijumčarenje migranata (149)
 - Ilegalno oružje i municija (118)

UNCAC: MERIDA KONVENCIJA

- Na snazi od 2005
- Države-članice: 186

UNTOC KRIVIČNA DELA

- Učešće u grupi organizovanog kriminala
 - Pranje prljavog novca
 - Korupcija
 - Ometanje pravosuđa
 - Teška krivična dela (minimum 4 godine zatvora)
-
- Krivična dela iz 3 Protokola: trgovina ljudima, krijumčarenje migranata, proizvodnja i trgovina oružjem i municijom

UNCAC KRIVIČNA DELA

Obavezujuća dela

- Podmićivanje nacionalnih javnih službenika(Čl. 15)
- Davanje mita od strane inostranih javnih službenika (Čl.16, para. 1)
- Prezare, pronevere i ostali oblici otuđivanja imovine (Čl. 17)
- Pranje novca (Čl. 23)
- Ometanje pravosuđa (Čl. 25)
- Pokušaji/pripremne radnje u vezi ovih dela (Čl. 27, para. 1)

Fakultativna dela

- Primanje mita od strane inostranih javnih službenika (Čl.16)
- Trgovina uticajem(Čl. 18)
- Zloupotreba funkcija (Čl. 19)
- Neopravdano bogaćenje (Čl. 20)
- Podmićivanje u privatnom sektoru (Čl. 21)
- Pronevera imovine u privatnom sektoru (Čl. 22)
- Skrivanje ilegalne dobiti(Čl. 24)
- Pokušaji/pripremne radnje u vezi ovih dela (Čl.27, para. 2-3)

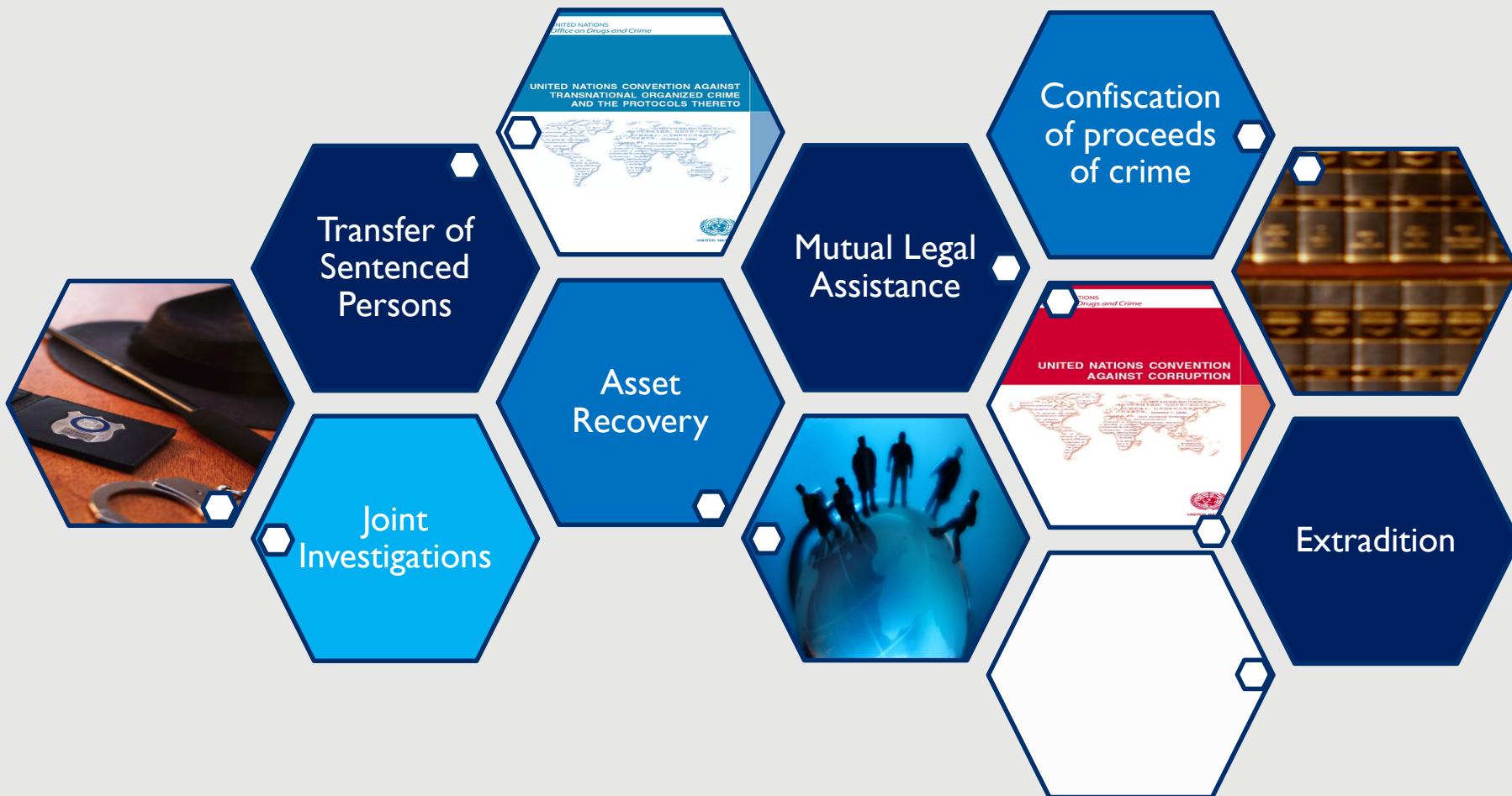
UNTOC: PREVENCIJA (ČI.3 I)

- Unapređenje i razmena dobrih iskustava
- Napori da se smanje mogućnosti za plasiranje ilegalnih kriminalnih profita u formalne privredne tokove kroz:
 - Saradnju policije/tužilaštva i privatnog sektora
 - Poštovanje standarda integriteta u javnom i privatnom sektoru
 - Profesionalni kodeksi ponašanja za advokate, javne beležnike (notare), finansijske i poreske konsultante i knjigovodstvene poslanike
 - Prevenција zloupotrebe javnih nabavki od strane organizovanog kriminala
 - Prevenција zloupotrebe pravnih lica od strane organizovanog kriminala

UNCAC: PREVENCIJA (Glava II)

- Preventivne politike i praksa
- Agencije za borbu protiv korupcije
- Rekrutacija, izbor i nadzor nad javnim službenicima
- Sukob interesa, kodeksi ponašanja i prijava imovine
- Javne nabavke
- Obrazovanje protiv korupcije

MEDJUNARODNA SARADNJA

KONFERENCIJE DRŽAVA-ČLANICA

- UNTOC: Konferencija članica (COP)
- UNCAC: Konferencija država-članica (COSP)
- Slični mandati
- Održavaju se alternativnih godina (npr. UNTOC u 2018; UNCAC u 2019) mada UNTOC COP uvek u OUN u Beču (UNODC) a UNCAC COSP ima različite zemlje kao domaćine (Abu Dhabi, UAE je bio 2019)

MEHANIZMI PRAĆENJA PRIMENE KONVENCIJA

- UNCAC mehanizam je već u drugoj fazi drugog ciklusa
- UNTOC mehanizam je tek usvojen oktobra 2018 i počinje s primenom tek ove godine
- Ova dva mehanizma su veoma slična ali zaostaju za mehanizmom iz oblasti ljudskih prava (UPR) pre svega u pogledu transparentnosti, dostupnosti izveštaja javnosti i ulozi civilnog društva

KA EFIKASNOJ INTEGRISANOJ KONTROLI KRIMINALA

- Međunarodna saradnja zasnovana na istim principima i instrumentima prevencije i kontrole raznih oblika transnacionalnog organizovanog kriminala i korupcije, pranja prljavog novca i povraćaja dobara je:

NAJEFIKASNIJI PRISTUP PROTIV GLOBALNOG KRIMINALA

TRANSNACIONALNI ORGANIZOVANI KRIMINAL & TRANSNACIONALNA ORGANIZOVANA KORUPCIJA

ZAHTEVAJU

INTEGRISANI MEDJUNARODNI NADZOR I KONTROLU

HVALA

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE